

ΜΠΑΡΜΠΑΡΑ ΚΙΝΓΚΣΟΛΒΕΡ

ΧΩΡΙΣ ΑΣΠΙΔΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Μετάφραση: Νάγια Δασκαλοπούλου

1

Σπίτι υπό κατάρρευση

«Η πιο απλή λύση θα ήταν να το γκρεμίσουμε», είπε ο άντρας. «Το σπίτι είναι ερείπιο».

Στο άκουσμα της είδησης ένιωσε το αίμα να της ανεβαίνει στο κεφάλι: άγριες φωνές χωρικών προγόνων, με πέτρες στα χέρια, αντιμέτωπων με τον κίνδυνο να τους διώξουν απ' τα σπίτια τους. Όμως τούτος εδώ ήταν εργολάβος. Τον είχε φέρει εδώ η Γουίλα και θα μπορούσε μια χαρά να τον διώξει. Περίμενε να της περάσει ο πανικός όσο εκείνος στεκόταν κοιτάζοντας το μπάχαλό της, δείχνοντας μάλιστα να αντλεί κάποια ικανοποίηση από τη διάγνωσή του. Η Γουίλα βρήκε τις λέξεις.

«Δεν πρόκειται για κάτι ζωντανό, ώστε να διαπιστώσεις τον θάνατό του. Αν έχει πρόβλημα κάποια κατασκευή, μπορεί πάντα να αντικατασταθεί με μια καινούργια. Έτσι δεν είναι;»

«Έτσι είναι. Αυτό που εννοώ είναι ότι εδώ η κατασκευή που θέλει αντικατάσταση είναι ολόκληρο το κτίσμα. Λυπάμαι. Δεν έχει καθόλου θεμέλια».

Να τες πάλι εκείνες οι άγριες φωνές στα τύμπανα των αυτιών της. Κοίταξε τη μαύρη φόρμα του, γεμάτη με ιστούς αράχνης που είχαν κολλήσει πάνω του όταν σύρθηκε στον κενό χώρο κάτω από το πάτωμα. Το όνομά του ήταν Πετροφάτσιο. Πιτ. «Πώς μπορεί ένα τόσο παλιό σπίτι να μην έχει καθόλου θεμέλια;»

«Όχι ολόκληρο το σπίτι. Βλέπετε εκεί που έβαλαν αυτή την προσθήκη; Εκείνοι οι τοίχοι δεν έχουν τίποτα γερό για να στηριχτούν. Και η προσθήκη εμπεριέχει την κουζίνα σας, τα μπάνια σας, βασικά όλα όσα είναι απαραίτητα για ένα λειτουργικό σπίτι».

Περιλαμβάνει, σκέφτηκε η Γουίλα. Το εμπεριέχει είναι λάθος.

Ένα από τα παιδιά της γειτονιάς ξεγλίστρησε από την πίσω πόρτα του σπιτιού του. Το μάτι του έπεσε στιγμιαία πάνω στη Γουίλα καθώς έκοβε δρόμο μέσ' από τον λαβύρινθο των αυτοκινήτων στην αυλή του και κατευθυνόταν προς το στενό. Αυτός κι ο αδερφός του δούλευαν με τα αυτοκίνητα κυρίως τη νύχτα, κουνώντας εργαλεία μπρος-πίσω υπό το φως μεγάλων φορητών φακών. Το σιγανό κουβεντολόι τους και οι σποραδικές βρισιές απογοήτευσης ή επιτυχίας στα ισπανικά έφταναν μέχρι το παράθυρο της κρεβατοκάμαρας της Γουίλα σαν νυχτερινή μουσική μιας καινούργιας πόλης. Δεν την πείραζε η μάντρα αυτοκινήτων, ούτε αυτά τα όμορφα αγόρια και οι φίλοι τους με τα αθλητικά σορτσάκια και τις σαγιονάρες, λες κι η ζωή ξεκινούσε σ' ένα αποδυτήριο. Το λάθος εδώ ήταν η θανατική καταδίκη που επιβλήθηκε στο δικό της σπίτι, ενώ εκείνο εκεί στεκόταν αγέρωχο, με την καμαρωτή σκεπή του και στρώσεις από λαδομπογιά να ξεφλουδίζουν σαν δέρμα λεπρού. Το σπίτι της Γουίλα ήταν χτισμένο με τούβλα. Ούτε με άχυρα ούτε με κλαδιά, κάτι που θα μπορούσε να το πάρει ο αέρας.

Έμεινε σιωπηλή περισσότερο απ' όσο έπρεπε. Ο κύριος Πετροφάτσιο περιεργαζόταν με θαυμασμό τα δύο δέντρα μαμούθ που έριχναν τη σκιά τους σε τούτη την αυλή και στο μισό τετράγωνο. Η Γουίλα πάντα θαύμαζε αυτό το ζευγάρι των γιγάντων έξω απ' το παράθυρο της κουζίνας της και υπέθετε ότι είχαν την ίδια ηλικία με το σπίτι, αλλά δεν είχε πιστέψει ότι θα ζούσαν περισσότερο από αυτό.

«Δεν μπορώ να φανταστώ γιατί θα έκανε κανείς κάτι τέτοιο», είπε τελικά ο Πιτ. «Μια προσθήκη χωρίς καθόλου θεμέλια. Κανένας σοβαρός εργολάβος δεν θα το έκανε αυτό».

Πράγματι, τώρα που το κοίταζε η Γουίλα, έδειχνε να είναι χτισμένο απευθείας πάνω στο έδαφος, με τις κάτω στρώσεις των τούβλων χαλαρές, εκτός θέσης, σε ασταθείς σειρές. Μια σκεπή από σκουριασμένο τσίγκο σαν καύκαλο εκτεινόταν πάνω από το αέτωμα του τρίτου ορόφου και τη διώροφη προσθήκη που είχε φτιαχτεί στο πίσω μέρος, προφανώς βιαστικά. Δύο ψηλές καμινάδες έγερναν σε αντίθετες κατευθύνσεις. Ρωγμές σαν κεραυνοί διέτρεχαν τους τούβλινους τοίχους. Πώς και δεν τα είχε δει όλα αυτά; Η Γουίλα ήταν αυτή που ύψωνε ασπίδα προστασίας ενάντια στο άγχος των εκάστοτε ιατρικών εξετάσεων της οικογένειας ή ενός τηλεφωνήματος αργά τη νύχτα, περιμένοντας πάντα το χειρότερο ώστε να μην τους αιφνιδιάσει η ζωή. Αλλά εκείνο το πρωί είχε ψάξει για εργολάβο πραγματικά χωρίς κακό προαίσθημα, υποθέτοντας πιθανότατα ότι η οικογένειά της είχε ήδη εξαντλήσει το ποσοστό κακοτυχίας που της αναλογούσε.

«Δεν μπορώ να σας προσλάβω για να κατεδαφίσετε το σπίτι μου και ν' αρχίσω απ' το μηδέν». Η Γουίλα πέρασε τα χέρια της απ' τα μαλλιά της στο ύψος των κροτάφων και αισθάνθηκε σαν χαζή. Το να βάζει και τα δυο της χέρια στους κροτάφους ήταν μια νευρική συνήθεια που προσπαθούσε να την κόψει είκοσι χρόνια, από τότε που τα παιδιά της της είχαν πει ότι αυτή η κίνηση την έκανε να δείχνει σαν να έπαιζε στην *Κραυγή αγωνίας*. Έχωσε τα χέρια στις τσέπες από το χακί σορτσάκι της. «Είχαμε κατά νου να κάνουμε κανένα μερεμέτι, να το πουλήσουμε και ν' αγοράσουμε κάτι πιο κοντά στη Φιλαδέλφεια. Δεν χρειαζόμαστε τόσο χώρο. Κανείς δεν χρειάζεται τόσο χώρο».

Ο κύριος Πετροφάτσιο δεν εξέφρασε άποψη για την ηθική πλευρά του θέματος.

«Αλλά εσείς λέτε ότι θα πρέπει να το επισκευάσουμε πρώτα για να το βγάλουμε στην αγορά. Κι έχω προσέξει ότι περίπου ένα στα τέσσερα σπίτια σ' αυτή την πόλη έχει και μια ταμπέλα ΠΩΛΕΙΤΑΙ. Είναι όλα σε καλύτερη κατάσταση από τούτο εδώ, αυτό μου λέτε;»

«Το είκοσι πέντε τοις εκατό είναι μάλλον υπερβολικό. Το σωστό είναι κάπου δέκα τοις εκατό».

«Και όντως τα αγοράζει κάποιος;»

«Όχι».

«Αρα ένας ακόμα λόγος να μην κατεδαφίσουμε το σπίτι». Κατάλαβε ότι ο συλλογισμός της εκείνη τη στιγμή έμπαζε από παντού. «Εντάξει, ξέρετε κάτι; Το κυριότερο είναι ότι ζούμε εδώ. Ζει πλέον μαζί μας ο ανάπηρος πεθερός μου. Και η κόρη μας».

«Κι έρχεται κι ένα μωρό όπου να 'ναι, σωστά; Είδα μωρουδιακά, μια κούνια και τα ρέστα. Όταν επιθεωρούσα τις ρωγμές στον αγωγό του τρίτου ορόφου».

Η Γουίλα έμεινε για λίγο με το στόμα ανοιχτό.

«Συγγνώμη», συνέχισε εκείνος. «Αναγκάστηκα να μπω πίσω από την κούνια για να ελέγξω τους διερρηγμένους αγωγούς. Είπατε ότι προσπαθείτε να βρείτε κάτι μικρότερο, οπότε απλώς αναρωτήθηκα. Φαίνεστε μεγάλη οικογένεια».

Η Γουίλα δεν απάντησε. Ο Πιτ έβγαλε ένα μαντίλι από την τσέπη του, σκούπισε το πρόσωπό του, φύσηξε τη μύτη του και το ξανάβαλε στη θέση του. Μάλλον είχε σκάσει μέσα στην ολόσωμη φόρμα.

«Το μωρό είναι ευλογία, κυρία μου», είπε.

«Ευχαριστώ. Είναι το παιδί του γιου μου, μόλις γεννήθηκε. Αυτό το Σαββατοκύριακο θα πάμε με το αυτοκίνητο στη Βοστώνη να δούμε το μωρό και να τους πάμε την κούνια».

Ο Πιτ κούνησε το κεφάλι σκεφτικά. «Με όλο το σέβας, κυρία, ο κόσμος συνήθως ζητάει να γίνει κάποιος έλεγχος πριν αγοράσει ένα σπίτι».

«Μα δεν το αγοράσαμε!» Πάλεψε να διατηρήσει τον τόνο της φωνής της ουδέτερο. «Το κληρονομήσαμε. Ήμασταν στη Βιρτζίνια κι αναρωτιόμασταν τι να κάνουμε μ' ένα παλιό αρχοντικό στο Νιου Τζέρσεϊ μετά τον θάνατο της θείας μου, κι ύστερα εντελώς ξαφνικά ο σύζυγός μου δέχτηκε μια προσφορά για δουλειά από το Τσάνσελ. Μισή ώρα δρόμος, πολύ καλό για να είναι αληθινό, ε;»

«Ο σύζυγός σας είναι καθηγητής εκεί;» Τα ρουθούνια του Πιτ άνοιξαν μυρίζοντας ίσως χρήματα, κατά την ευρέως λανθασμένη αντίληψη ότι οι ακαδημαϊκοί το φουσάνε.

«Με σύμβαση ενός έτους, η οποία μπορεί να μην ανανεωθεί», απάντησε εκείνη στο σχόλιό του. «Η θεία μου νοίκιαζε αυτό το μέρος για αρκετό καιρό. Ήταν σ' ένα γηροκομείο μακριά, στο Όουσαν Σίτι».

«Λυπάμαι για την απώλειά σας».

«Εντάξει, έχει περάσει ένας χρόνος. Εκείνη κι η μητέρα μου πέθαναν με διαφορά μιας εβδομάδας, από το ίδιο σπάνιο είδος καρκίνου, και ήταν δίδυμες. Εβδομήντα εννέα ετών».

«Κοίτα κάτι πράγματα. Θλιβερό, βεβαίως, αλλά σαν ιστοριούλα από περιοδικό. Κάτι σαν αυτά τα τρελά που σκαρφίζονται και κανείς δεν τα πιστεύει».

Εκείνη γέλασε χωρίς χιούμορ. «Εγώ αρθρογραφώ σε περιοδικό».

«Α, ναι; *Νιούσγουικ*, *Νάσιοναλ Τζεογκράφικ*, τέτοια;»

«Ναι, τέτοια. Αυτά τα γυαλιστερά, τα βραβευμένα. Το δικό μου χρεοκόπησε».

Ο Πιτ πλατάγισε τη γλώσσα του. «Κακό αυτό».

«Συγγνώμη που σας κρατάω όρθιο εδώ έξω. Θα θέλατε λίγο παγωμένο τσάι;»

«Όχι, ευχαριστώ. Πρέπει να πάω να ελέγξω μια ζημιά από τερμίτες στην οδό Έλμερ».

«Εντάξει». Παρά την επιθυμία της να ξεχάσει όλα όσα της είχε πει, η Γουίλα έβρισκε την προφορά του ενδιαφέρουσα. Πριν τη μετακόμιση είχε τρομοκρατηθεί στην ιδέα ότι θα έπρεπε ν' ακούει τα μακρόσυρτα φωνήεντα των κατοίκων του Νιου Τζέρσεϊ, αλλά το νότιο Τζέρσεϊ ήταν γεμάτο με γλωσσολογικές εκπλήξεις. Αυτός ο Πιτ ήταν η ενσάρκωση της τοπικής προφοράς, λίγο Φιλαδέλφεια, λίγο Άμις της Πενσυλβάνια ή κάτι τέτοιο. Τον παρατηρούσε να εξετάζει προσεκτικά το γκαράζ στα όρια του οικοπέδου: δύο όροφοι, γυάλινα παράθυρα αντίκες, πυκνοπλεγμένος κισσός. «Πιστεύετε ότι εκείνο το κτίσμα ανήκει σε τούτο το σπίτι;» τον ρώτησε. «Οι τίτλοι ιδιοκτησίας δεν είναι πολύ ξεκάθαροι».

«Εκείνο δεν είναι δικό σας. Πρέπει ν' ανήκει στο διπλανό οικόπεδο, είναι προσωρινό οίκημα».

«Προσωρινό».

«Μάλιστα, κυρία. Τότε παλιά, όταν πουλούσαν αυτά τα οικόπεδα, έθεταν όρους στους αγοραστές. Να βελτιώσουν την ιδιοκτησία μέσα σ' ένα χρόνο, να δείξουν πρόθεση να κατοικήσουν, να φυτέψουν δέντρα κι όλα τα σχετικά. Ο κόσμος έστηνε αυτές τις προχειρες κατασκευές μέχρι να χτίσει το κανονικό του σπίτι».

«Αλήθεια;»

«Αν ρίξετε μια ματιά τριγύρω στην πόλη, θα δείτε κι άλλα, όλα χτισμένα με το ίδιο σχέδιο. Αντηρίδες όπως σε αχυρώνα, γερές και φτηνές. Μάλλον κάποιος τύπος έβγαζε καλά λεφτά από τα προσωρινά οικήματα, τότε παλιά».

«Για ποια εποχή μιλάμε;»

«Του Λάντις», απάντησε εκείνος. «Δεν ξέρετε για τον Λάντις;»

«Τι ήταν, κανένας εργολάβος;»

«Περισσότερο κάτι σαν βασιλιάς, τότε παλιά. Όταν πρωτοαγόρασε όλη αυτή την έκταση, ήταν σκέτη ερημιά, σωστά; Εκατόν είκοσι χιλιάδες στρέμματα μόνο με Ινδιάνους και δραπέτες σκλάβους. Έτσι του κατέβηκε αυτή η φοβερή ιδέα για να πείσει κόσμο να έρθει. Κάλι σαν τον επίγειο παράδεισο».

«Κάποια απ' αυτές τις ουτοπικές κοινότητες; Πλάκα κάνετε».

«Όχι. Αγροκτήματα σαν από βιβλίο με εικόνες. Έχετε παρατηρήσει ότι οι δρόμοι έχουν ονόματα φρούτων, Πλαμ, Πιτς, Απλ και τέτοια; Ή Άουλμοντ;» Η Γουίλα πρόσεξε την ιδιαίτερη προφορά του *άλμοντ*, μαζί με τη γενική απροθυμία του να συναιρεί τις λέξεις και την επαναλαμβανόμενη φράση *τότε παλιά*. Μακάρι να είχε το δημοσιογραφικό της μαγνητοφωνάκι.

«Ναι, το παρατήρησα. Όποτε η κόρη μου βγάζει βόλτα τον σκύλο, γυρίζει και της έχει ανοίξει η όρεξη».

Ο Πιτ γέλασε. «Ένα φυσιολογικό παιδί. Το μόνο που θέλουν οι δικές μου κόρες είναι αυτά τα ζελεδάκια και τα αναψυκτικά χωρίς ζάχαρη, και να σας πω, η γυναίκα μου κοντεύει να τρελαθεί».

Η Γουίλα δεν είχε σκοπό να μιλήσει για την Τιγκ. «Ωστε το ονόμασε Βάινλαντ, πιστεύοντας ότι ο κόσμος θα συνέρρεε όπως τα μυγάκια στα φρούτα;»

«Ο κυβερνήτης Λάντις ασχολούνταν μόνο με τα φρούτα, αυτό ξέρω. Και ποιος ξέρει να καλλιεργεί σταφύλια εκτός από τους Ιταλούς; Έτσι ξεκίνησε τη δική του εφημερίδα στην ιταλική γλώσσα για να προσελκύσει το σωστό κοινό. Οι Πετροφάτσιο κατάγονταν από το Παλέρμο της Ιταλίας. Η νόνα μου κρατούσε λεύκωμα για όλα αυτά».

Η Γουίλα χαμογέλασε. «Ο Λάντις ήταν μπεκρής».

«Όχι, κυρία, αυτό είναι το τρελό, δεν έπιναν καθόλου αλκοόλ στο Βάινλαντ. Ήταν βασικός κανόνας, τότε παλιά».

Η Γουίλα έβλεπε κενά σ' αυτή την ιστορία, αλλά θα μπορούσε κάλλιστα να τη διερευνήσει για ένα αφιέρωμα: *Ουτοπίες του 19ου αιώνα που πήγαν κατά διαόλου*. «Είστε σίγουρος ότι το γκαράζ είναι δικό τους; Όχι ότι το χρειάζομαι». Γέλασε. «Εκτός αν πιστεύετε ότι θα χρειαστούμε ένα καινούργιο μέρος για να μείνουμε».

Εκείνος δεν γέλασε, πράγμα που την ενόχλησε. «Είναι δικό τους. Μπορώ να το διακρίνω από τη γωνία και την κάλυψη του οικοπέδου».

Η Γουίλα υπέθεσε ότι οι γείτονες δεν το ήξεραν, διαφορετικά θα ήταν γεμάτο με χαλασμένα αυτοκίνητα σαν αυτά που είχαν στον κήπο τους. Ο Πιτ έριξε ξανά μια γρήγορη ματιά στο αγροτόσπιτο με τους τοίχους που ξεφλούδιζαν. «Δεν έμειναν και πολλά από την αρχική κατασκευή. Κρίμα. Αυτά τα πρωτοποριακά σπίτια ήταν σαν όμορφες μεγαλοκοπέλες στην εποχή τους. Όπως το δικό σας».

«Αν εξαιρέσεις τα σαθρά θεμέλια. Κατεστραμμένες μεγαλοκοπέλες, υποθέτω».

Ο Πιτ την κοίταξε. Μάλλον δεν έβρισκε το θέμα πρόσφορο για αστεία.

«Αν είναι τόσο κρίμα να χάνονται, δεν θα 'πρεπε το δικό μας να σωθεί; Δεν υπάρχουν επιδοτήσεις γι' αυτά τα πράγματα; Για συντήρηση ιστορικών κτιρίων;»

Εκείνος σήκωσε τους ώμους. «Η όμορφη πόλη μας έχει πραγματικά άδειες τσέπες αυτόν τον καιρό».

«Κάποτε όμως πρέπει να ήταν γεμάτες. Φαίνεται ότι αυτό το μέρος χτίστηκε με τη σκληρή δουλειά των μεταναστών και με παλιά χρήματα που εμφανίστηκαν ξαφνικά από το πουθενά».

«Χρήματα», είπε ο κύριος Πετροφάτσιο, κοιτάζοντας πάνω από τα κουφάρια παλιών Φορντ και Σεβρολέτ δύο κοπέλες που έσπρωχναν τα καροτσάκια με τα μωρά τους στο χαλικόστρωτο δρομάκι και συζητούσαν σε μια μελωδική ασιατική γλώσσα. «Πού πάνε όλα αυτά τα χρήματα;»

Η Γουίλα είχε κάνει πολλές φορές την ίδια ερώτηση. Στην οικογένειά της, στο επάγγελμα το δικό της και του συζύγου της, στις ζορισμένες ευρωπαϊκές οικονομίες και σ'

ολόκληρο τον καταραμένο κόσμο, πού είναι τα χρήματα που υπήρχαν κάποτε; Ο σύζυγός της είχε διδακτορικό στη Διεθνή Πολιτική, ο γιος της ήταν οικονομολόγος, και κανείς τους δεν έδειχνε να ενδιαφέρεται γι' αυτό το μυστήριο που τη βασάνιζε. Όχι συγκεκριμένα για τη δική τους περίπτωση.

«Η λύση τώρα θα ήταν το κρατικό χρήμα», είπε ο Πιτ. «Επειδή κανένας απλός κάτοικος δεν πρόκειται να έχει αυτά που χρειάζονται εδώ πέρα. Υπάρχει ο κατάλληλος χρόνος για να υποστηρίξεις κάτι, μετά πάει, έφυγε το τρένο».

Η Γουίλα αναστέναξε. «Εντάξει. Αυτό που μου λέτε δεν είναι η σαφής συμβουλή που περίμενα. Νομίζω λέτε ότι, αν δεν επιλέξουμε να κατεδαφίσουμε το σπίτι μας, η μόνη εναλλακτική που έχουμε θα ήταν κάποιες πρόχειρες λύσεις, που δεν μου φαίνονται και πολύ καλές. Καλύτερα μάλλον να προγραμματίσουμε άλλη μια συνάντηση όπου θα μπορέσει να έρθει και ο άντρας μου».

«Εντάξει». Ο Πιτ τής έδωσε μια επαγγελματική κάρτα και μια χειραψία παρηγοριάς. Η Γουίλα ήξερε ήδη ότι ο κοινωνικότατος άντρας της θα τον συγκατέλεγε αμέσως στα φιλαράκια του. Σε όλη τη διάρκεια του έγγαμου βίου τους έβλεπε τον Γιάννο ν' ανταλλάσσει τηλέφωνα με υδραυλικούς και μηχανικούς αυτοκινήτων, ο ιδανικός φίλος στο Facebook πολύ πριν υπάρξει Facebook.

«Θα τηλεφωνήσουμε να σας πούμε το επόμενο βήμα μόλις του ανακοινώσω τα άσχημα νέα. Αλλά σας προειδοποιώ: και ο άντρας μου θα σας δώσει μια σειρά λόγους για τους οποίους δεν μπορούμε να κατεδαφίσουμε το σπίτι. Και δεν είναι όλοι ίδιοι με τους δικούς μου. Μεταξύ μας, μπορεί να σας καθυστερήσουμε».

Ο κύριος Πετροφάτσιο έγνεψε καταφατικά. «Με όλο το σέβας, όλο κάτι τέτοια ακούω. Και το σπίτι μένει αιωνίως άφτιαχτο».

Η ΓΟΥΙΛΑ ΠΕΡΑΣΕ μια ανήσυχη ώρα τριγυρίζοντας στον άδειο τρίτο όροφο, προσπαθώντας να διαλέξει ένα δωμάτιο για να το κάνει γραφείο. Μετά από ένα μήνα στο σπίτι είχε οργανώσει ευπρεπώς τον κάτω όροφο, αλλά δεν είχε σημειώσει καμία πρόοδο στον τελευταίο, εκτός από το δωμάτιο που είχε βαφτίσει «σοφίτα». Κατά μήκος της κούνιας αντίκας είχε στοιβάξει τη συνηθισμένη σαβούρα, γιορτινά διακοσμητικά, ελάχιστα χρησιμοποιημένο αθλητικό εξοπλισμό, συν κούτες με ενθύμια των παιδιών, από ζωγραφιές του νηπιαγωγείου μέχρι φθαρμένες αφίσες της Τιγκ από επιστημονικούς διαγωνισμούς και τις επετηρίδες του Ζικ από το λύκειο, υπογεγραμμένες απ' όλα τα κορίτσια που τον είχαν θεωρήσει πάρα πολύ γλυκούλη για να τον ξεχάσουν.

Η Γουίλα θυμήθηκε τώρα γιατί ο εργολάβος είχε μπει πίσω απ' αυτά τα πράγματα: για να ελέγξει τον διερρηγμένο αγωγό; Χριστέ μου. Ακουγόταν σαν ανεύρυσμα. Αυτό που τη συγκλόνιζε ήταν το χαρούμενο ύφος του όταν της ανακοίνωσε τη φρικτή πρόγνωση. Ακριβώς όπως ο τελευταίος ογκολόγος της μητέρας της.

Για να μην την πάρει από κάτω, κατοχύρωσε το δωμάτιο που είχε θέα στους γείτονες με τα αυτοκίνητα. Μια θέα προς αποφυγή. Θα έλεγαν κάποιοι, αλλά το απογευματινό φως που περνούσε μέσ' από το φύλλωμα της τεράστιας οξιάς ήταν υπέροχο. Και το μασίφ ξύλινο δάπεδο ήταν σε πολύ καλή κατάσταση, εκτός από τη σκαμμένη γκριζωπή γραμμή που διέτρεχε τα τέσσερα συνεχόμενα δωμάτια του τρίτου ορόφου. Θυμήθηκε τον Ζικ και την Τιγκ κι έναν από τους νεκρούς πια σκύλους τους να κυνηγιούνται γύρω-γύρω σ' ένα πάτωμα σαν αυτό, σ' ένα από τα σπίτια τους. Σε ποιο απ' όλα; Στο Μπόλντερ, σκέφτηκε, φέρνοντας στη μνήμη της τα βουνά έξω απ' το παράθυρο της κουζίνας. Λόφοι στους οποίους λαχταρούσε να δραπετεύσει, κλεισμένη στο σπίτι με δύο μικρά παιδιά προσχολικής ηλικίας, όσο ο Γιάννος πάλευε να καταστρέψει την πρώτη του ευκαιρία να μονιμοποιηθεί.

Αυτά τα δωμάτια του τελευταίου ορόφου ήταν σκέτος φούρνος. Όλα τα παράθυρα στο σπίτι έφταναν από το δάπεδο μέχρι το ταβάνι και ως τώρα τα περισσότερα δεν άνοι-

γαν. Έριξε μια-δυο κλοτσιές σε ένα απ' αυτά πριν παραιτηθεί, έπειτα κάθισε στο πάτωμα, άνοιξε μια κούτα με τα βιβλία της και τα έβαλε σε στοίβες ανά κατηγορία. Ύστερα τα ξανάβαλε μέσα, θυμωμένη. Ήταν γελοίο να προσπαθεί να βολευτεί στη φωλίτσα της αφού αυτή η φωλιά ήταν καταδικασμένη. Έκλεισε τα μάτια, έγειρε πάνω στον τοίχο και αισθάνθηκε τον ρυθμικό θόρυβο που έκανε η συσκευή οξυγόνου του Νικ στον πρώτο όροφο. Για να μην μπορέσει ποτέ να χαλαρώσει στη μοναξιά της, το μίasma του πεθερού της και της μηχανικής του υποστήριξης απλωνόταν παντού στο σπίτι. Μακάρι να ήταν εκεί ο Γιάννος. Τα μαθήματα δεν θ' άρχιζαν παρά σε μερικές εβδομάδες, αλλά είχε ήδη μια πληθώρα από επείγουσες δουλειές στο καινούργιο του γραφείο.

Η λέξη *γραφείο* την έκανε να νιώσει ένα τσίμπημα νοσταλγίας στο στήθος. Δεδομένης της ηλικίας και του επαγγέλματός της –γύρω στα πενήντα πέντε, δημοσιογράφος– μπορεί να μην είχε ποτέ ξανά μια επαγγελματική ζωή με συναδέλφους, κουτσομπολιά στο γραφείο κι ένα καθημερινό κίνητρο να βγάλει τη φόρμα της. Την εναπομένουσα παραγωγική ζωή της, που συχνά τη σκεφτόταν τις νύχτες, την ένιωθε σαν ακρωτηριασμό. Τα τελευταία χρόνια που ήταν στο περιοδικό συνήθως δούλευε από το σπίτι, ωστόσο οι τακτικές διαδρομές με το αυτοκίνητο στα κεντρικά γραφεία στα περίχωρα της Περιφέρειας της Κολούμπια την είχαν εξαντλήσει τόσο πολύ, ώστε είχε αρχίσει να ζηλεύει τους φίλους της που γίνονταν ελεύθεροι επαγγελματίες. Απ' αυτή τη ζήλια η Γουίλα θεραπεύτηκε σε χρόνο μηδέν. Τώρα καταλάβαινε ότι το γραφείο της προσέδιδε κύρος. Εκ των υστέρων ολόκληρη η καριέρα της τέθηκε υπό αμφισβήτηση. Ξύπνησε ποτέ κάποιος επαγγελματίας ένα πρωί χωρίς να έχει επάγγελμα; Για χάρη της πνευματικής της υγείας έπρεπε να στείλει μερικές προτάσεις ως ελεύθερη επαγγελματίας, και το πρώτο βήμα ήταν να διεκδικήσει έναν δικό της χώρο. Τώρα ακόμα κι αυτό το απλό εγχείρημα είχε στεφθεί με αποτυχία.

Ξάπλωσε στο πάτωμα και κοίταξε τις ομόκεντρες καφέ κηλίδες στο ταβάνι. Ο Γιάννος είχε προτείνει να τις βάνουν από πάνω και να το ξεχάσουν, γιατί έτσι ήταν ο Γιάννος. Η Γουίλα είχε καταλάβει ότι, αν τα ξύλα εκεί πάνω έσταζαν τα σκούρα υγρά τους, το πρόβλημα μάλλον ήταν αρκετά πιο μέσα ώστε να δικαιολογεί την επίσκεψη ενός εργολάβου. Κάποιος σωλήνας θα χρειαζόταν επιδιόρθωση, ίσως κάποια δοκάρια της οροφής είχαν σαπίσει. Αλλά *ολόκληρο* το σπίτι ερείπιο; Η Γουίλα εισέπραξε το σοκ ως προσωπική αποτυχία. Σαν να είχε προκαλέσει η ίδια την καταστροφή επειδή δεν την είδε να πλησιάζει.

Σηκώθηκε με δυσκολία και, κατεβαίνοντας στον κάτω όροφο, ξύπνησε την Ντίξι, που λαγοκοιμόταν στο χαλάκι του μπροστινού χολ, έδεσε το λουρί της στο περιλαίμιο και την προέτρεψε να βγει έξω για τη βόλτα της. Η Ντίξι, με τη βοήθεια του πανάκριβου Πρόζακ για σκύλους, είχε υπερνικήσει τον μόνιμο φόβο να ταξιδεύει με αυτοκίνητο και είχε αντέξει τη μετακόμιση από τη Βιρτζίνια, τώρα όμως σκόπευε να ξεπεράσει τη δυσάρεστη εμπειρία με το να κοιμάται για την υπόλοιπη ζωή της. Η Γουίλα καταλάβαινε πολύ καλά τα πλεονεκτήματα ενός τέτοιου προγράμματος.

«Με το μαλακό», είπε καθοδηγώντας την, κι αναρωτήθηκε πώς έδειχναν στα γέρικα μάτια της Ντίξι τα πεζοδρόμια του Βάινλαντ, που ήταν παντού σπασμένα και ανασηκωμένα από τις ρίζες τεράστιων γέρικων δέντρων. Σε κάθε δρόμο το θέαμα ήταν παρόμοιο: κορμοί βελανιδιάς και σφενδάμνου που στέκονταν στη σειρά σαν τους κίονες του Παρθενώνα. Η ουτοπική ιστορία του εργολάβου έβγαζε νόημα, αφού τούτα τα δέντρα παρέπεμπαν σε κάποιον λεπτομερή πολεοδομικό σχεδιασμό πάνω από έναν αιώνα πριν. Πέρασε μπροστά από το σπίτι του γείτονα, με το μεγάλο γωνιακό οικόπεδο που ήταν τίγκα στα αυτοκίνητα, κι έπειτα έστριψε νότια στην 6η Οδό, περπατώντας με αργό ρυθμό, καθώς η Ντίξι επιθεωρούσε κάθε κορμό δέντρου. Ήταν σχολαστική με το άδειασμα της κύστης της αλλά και ανυπόμονη να μυριστεί τις τοπικές ειδήσεις, που μάλλον πίστευε ότι διέφεραν από τις χθεσινές. Όπως οι ηλικιωμένοι κάτοικοι του Βάινλαντ, που η Γουίλα τούς έβλεπε να κάθονται στους καναπέδες των εστιατορίων και να μελετούν τα εβδομαδιαία νέα

της πόλης, λες και κάτι θα μπορούσε να έχει συμβεί εδώ στο διάστημα που μεσολάβησε από το προηγούμενο τεύχος.

Διέσχισε τη λεωφόρο Λάντις, μια αλλόκοτα υπερμεγέθη κεντρική οδό, με πλάτος αυτοκινητόδρομου με τουλάχιστον τέσσερις λωρίδες. Ο Γιάννος είχε διατυπώσει διάφορες διασκεδαστικές θεωρίες, αλλά η αλήθεια αποδείχτηκε πολύ πεζή: ο γαιοκτήμονας Λάντις έφτιαξε μια ομώνυμη οδό για να ταιριάζει με το εγώ του. Θα μπορούσε κάλλιστα να είχε στρώσει το μέρος αυτό με χρυσάφι. Έπρεπε να δει τη μικρή του παρακμασμένη κωμόπολη τώρα, με τον κεντρικό της δρόμο τόσο άδειο που η Γουίλα αισθάνθηκε αρκετά ασφαλής ώστε να βγάλει το τηλέφωνό της να κοιτάξει την ώρα, καθώς αυτή και η επισήμως τυφλή σκύλα της περπατούσαν ανέμελα μες στη μέση του.

Ήθελε να τηλεφωνήσει στον Γιάννο και να του πει για την καινούργια φάση οικογενειακής καταστροφής, να μοιραστεί μαζί του το αίσθημα πνιγμού που ένιωθε. Αλλά θα ήταν καθ' οδόν προς το σπίτι τώρα, και η προσοχή του ήταν πολύ εύκολο ν' αποσπαστεί όταν οδηγούσε. Στην πραγματικότητα, στη μαμά της ήθελε να τηλεφωνήσει αμέσως μετά τα άσχημα νέα, ή στα μέσα της ανακοίνωσης, την ώρα που ο κύριος Πετροφάτσιο φυσούσε τη μύτη του. Το πρώτο πράγμα που έκανε το πρωί και το τελευταίο το βράδυ, κάθε φορά που ένας καβγάς με την Τιγκ την έκανε συμπαράλια, η μαμά της ήταν αυτή που τη συνέφερε. Όταν κάποιος ήταν τόσο σημαντικός, δεν τον έχανε με τον θάνατό του. Τον έχανε καθώς εσύ συνέχιζες να ζεις.

Η Γουίλα κι η Ντίξι πέρασαν μπροστά από ένα ενεχυροδανειστήριο, την κοινωνική πρόνοια, ένα ταϊλανδέζικο εστιατόριο και την Υπ' Αριθμόν Ένα Κινέζικη Αγορά προτού κατευθυνθούν ξανά νότια. Μετά από πέντε κατάφυτα τετράγωνα κατοικιών η Ντίξι τελικά επέλεξε να ουρήσει στη ρίζα ενός σφενδάμνου στη γωνία 8ης Οδού και Κουίνς. Τα περισσότερα σπίτια σ' αυτό το τετράγωνο χρονολογούνταν περίπου στην ίδια βικτωριανή εποχή, ρημαγμένα σε διάφορους βαθμούς, δύο για πούλημα. Και, όπως αναμενόταν, εντόπισε δύο κτίσματα που έμοιαζαν με γκαράζ στις πίσω αυλές, πανομοιότυπα στο σχέδιο, μεταμφιεσμένα από ποικίλες χρήσεις στο πέρασμα του χρόνου: το ένα στέγαζε ένα Χόντα Σεντάν· το άλλο ήταν ένας επικός αντροχώρος, γεμάτος με παλιές πινακίδες αυτοκινήτων. Έστυψε για ένα δευτερόλεπτο το μυαλό της για να θυμηθεί τη φράση και τα κατάφερε: *προσωρινά οικήματα*. Προχειροφτιαγμένοι προκάτοχοι των πιο προσεκτικά κατασκευασμένων αρχοντικών που τώρα πήγαιναν καρφί για κατεδάφιση.

Η Ντίξι περπατούσε σεινάμενη κουνάμενη προς το σπίτι κι η Γουίλα την ακολουθούσε, νιώθοντας τη λέξη *ερείπιο* να χτυπάει στο στέρνο της. Πώς ήταν δυνατόν δύο άνθρωποι δουλευταράδες να κάνουν τα πάντα σωστά στη ζωή και να φτάνουν στα πενήντα τους ουσιαστικά άποροι; Αισθάνθηκε θυμωμένη με τον Γιάννο για κάποια παράβασή του που δεν θα άντεχε στον εξονυχιστικό έλεγχο, το ήξερε. Οι διαδοχικές αποτυχίες του να βρει μια σίγουρη θέση εργασίας; Δεν ήταν δικό του λάθος. Πολλοί ακαδημαϊκοί στη διάρκεια της καριέρας τους κυνηγούσαν τη μονιμότητα από πόλη σε πόλη. Αποτελούσαν μια νέα τάξη μορφωμένων νομάδων, που τα παιδιά τους δεν μπορούσαν ν' απαντήσουν όταν τα ρωτούσαν πού είχαν μεγαλώσει. Σε μια ατέλειωτη σειρά από προσωρινά σπίτια, με γονείς που δούλευαν παράλογες ώρες, να πού. Διαβάζοντας τα μαθήματά τους σ' ένα διάδρομο έξω από την αίθουσα συσκέψεων κάποιας σχολής. Παίζοντας κυνηγητό με τα παιδιά των φυσικών και των ιστορικών τέχνης στο γρασίδι κάποιου πρύτανη, όσο οι μεγάλοι κατέβαζαν φθινό Σαμπλί ανταλλάσσοντας συναδελφικά παράπονα για τους διευθυντές των τμημάτων τους. Τώρα ο Γιάννος είχε δεχτεί αδιαμαρτύρητα μια θέση διδασκαλίας προσβλητική για κάποιον με τις δικές του περγαμηνές. Μιας και ήταν πια ο μοναδικός εναπομείνας κουβαλητής της οικογένειας, ήταν άδικο να του χρεώνουν ότι ήταν ανίκανος ν' απαντήσει σ' ένα δύσκολο τηλεφώνημα ενώ οδηγούσε.

Πιο παλιά δεν την πείραζε. Έχοντας τη μητέρα της να τη στηρίζει, η Γουίλα πάντα άφηνε τον Γιάννο ελεύθερο να είναι ο αστείος, σέξι τύπος που δεν ανησυχούσε ούτε καν

για τον θάνατο ή τους φόρους, που της έφερνε λουλούδια μαζεμένα από τις αυλές άλλων, που μια φορά πέταξε τα παπούτσια της που τη χτυπούσαν έξω απ' το παράθυρο του αυτοκινήτου καθ' οδόν προς το σπίτι του κοσμήτορα για μια επίσημη δεξίωση. Ήταν παράλογο να περιμένει τώρα να γίνει άλλος άνθρωπος. Εκείνη διαχειριζόταν τις κρίσεις, εκείνος τις απέφευγε. Οι γάμοι έχουν την τάση να σκληραίνουν όπως οι αρτηρίες, κι εκείνη κι ο Γιάννος ήταν παντρεμένοι για πάνω από τριάντα χρόνια. Σήμερα το βράδυ θα έμπαινε από την πόρτα σαν ένα κύμα θερμού αέρα, θα της έδινε ένα φιλί στην κουζίνα πριν βγάλει τα ρούχα του γραφείου, και θα είχαν την ευκαιρία να μιλήσουν μόνο στο βραδινό φαγητό.

Κι έτσι η Γουίλα θα έριχνε τη βόμβα σε όλους τους μια κι έξω. Ήταν όλοι ενήλικες, εξουσιοδοτημένοι να μοιραστούν την ανησυχία της για το σπίτι που κατέρρεε πάνω στα κεφάλια τους. Ο γερο-Νικ, με τον συμπυκνωτή οξυγόνου και τη μανιασμένη περιφρόνηση προς το κράτος πρόνοιας, θα ήταν ιδιαίτερα ευάλωτος στις προκλήσεις της έλλειψης στέγης. Από την άλλη, η Τιγκ μπορεί να άναβε φωτιά και να χόρευε στην αυλή, καθώς τα τούβλα θα έπεφταν βροχή ολόγυρά της. Η Γουίλα είχε προσπαθήσει χωρίς επιτυχία να εντοπίσει ποιο δρόμο είχε πάρει η κόρη της από ηθική άποψη, αλλά η κατάρρευση οποιασδήποτε μόνιμης κατασκευής έδειχνε ανέκαθεν να ταιριάζει με την πορεία της.